

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/12/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6820200154
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6820200154.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú I. S., R.. XX.XX.XXXX, bytom ako rodičia, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov: matky S. S., R.. XX.XX.XXXX, T. D. O. XXX/X, XXX XX S., V. W., N. D. P. XXX, V. W., toho času bytom T. XXX, XXX XX S., okres W., právne zastúpenej Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Revúcej, Železničná 257/9, a otca W. A., R.. XX.XX.XXXX, T. D. K. XXX, V. W., T. Č. D. T.X. XXX, XXX XX S., V. W., za účasti starých rodičov maloletého dieťaťa N.. S. S., R.. XX.XX.XXXX O. X. S., R.. XX.XX.XXXX, obidvaja bytom P. XXX, XXX XX Q., V. W., a za účasti Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, Partizánska cesta 1, 975 62 Banská Bystrica 1, o zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a o vzájomnom návrhu rodičov na zverenie maloletého dieťaťa do ich spoločnej starostlivosti, o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Revúca sp. zn. 4P/5/2020-430 zo dňa 10. decembra 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e.

II. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd, ako súd prvej inštancie rozhodol vo veci starostlivosti súdu o maloletú I. S. tak, že

„I. Maloletá I. S., R.. XX.XX.XXXX, sa zveruje do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželom N.. S. S., R.. XX.XX.XXXX O. X. S., R.. XX.XX.XXXX, obidvaja bytom P. XXX, XXX XX Q., okres W., ktorí sú oprávnení a povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia. Sú povinní najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Majú právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok iba v bežných veciach. Ak predpokladajú, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa môžu sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

II. Matka a otec sú povinní prispievať na výživu maloletej I. S., R.. XX.XX.XXXX, mesačne sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu, vždy do posledného dňa toho ktorého mesiaca vopred na účet ÚPSVaR Revúca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, počas trvania spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti najdlhšie do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa a po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, priamo dieťaťu.

III. Matka je oprávnená stykať sa s maloletou I. S., R.. XX.XX.XXXX v prítomnosti aspoň jedného zo starých rodičov neobmedzene.

IV. Matka a otec sú oprávnení stykať sa s maloletou I. S., R.. XX.XX.XXXX bez prítomnosti obidvoch starých rodičov:

- každý týždeň v stredu v čase od 15.00 hod. do 18.30 hod.

- každý párný kalendárny týždeň od piatku od 08.00 hod. do soboty do 18.30 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 08.00 do nedele do 18.30 hod.

- v období Vianočných a Novoročných sviatkov, každý párný kalendárny rok od 23.12. od 09.00 hod. do 26.12. do 18.30 hod. a každý nepárny kalendárny rok od 30.12. od 15.00 hod. do 06.01. nasledujúceho roku do 18.30 hod.

V. Súd nariaďuje nad výchovou maloletej I. S., R.. XX.XX.XXXX výchovné opatrenie - dohľad, ktorý sa bude realizovať v súčinnosti s ÚPSVaR Revúca.

VI. Súd ukladá ÚPSVaR Revúca povinnosť podávať súdu správu o maloletom dieťati každé 2 mesiace počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

VII. Súd zhodnotí účinnosť uloženého výchovného opatrenia k 01.01.2022.

VIII. Vzájomný návrh rodičov na zverenie maloletej I. S., R.. XX.XX.XXXX do ich osobnej starostlivosti sa zamietá.

IX. Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

X. Matka je povinná nahradiť štátu trovy konania vo výške 580,36 eur na účet Okresného súdu Revúca v lehote najneskôr 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

XI. Otec je povinný nahradiť štátu trovy konania vo výške 553,80 eur na účet Okresného súdu Revúca v lehote 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Zo vzťahu rodičov maloletej I. S., a to matky S. S. a otca W. A., pochádza aj maloletý S. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Revúca sp. zn. 5P/64/2018 zo dňa 19.12.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17CoP/13/2020 zo dňa 29.04.2020 zverený do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom X. S., nar. XX.XX.XXXX a N.. S. S., nar. XX.XX.XXXX. Okresný súd o právach a povinnostiach k maloletej I. S. správne rozhodol s poukazom na články Dohovoru o právach dieťaťa upravujúcich práva a povinnosti rodičov, ako aj na ustanovenia Zákona o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) upravujúcich náhradu osobnú starostlivosť, úpravu vyživovacej povinnosti a úpravu styku s maloletým dieťaťom. K zvereniu maloletého dieťaťa do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti jej starých rodičov došlo z dôvodu, že u oboch rodičov maloletého dieťaťa bolo diagnostikované II. štádium vývoja drogovej závislosti následkom užívania amfetamínov (pervitínu), s vytvorením prevažne psychickej a u matky aj fyzickej závislosti. Obidvaja rodičia počas sociálnych zisťovaní vykonávaných v máji 2020 sami priznávali užívanie drogy, pričom práve sekundárne drogovu reštruktúovaná osobnosť matky charakterizovaná okrem iného aj nestálosťou nálad so sklonmi k výbuchom zlosti, môžu nepriaznivo disharmonizovať a neurotizovať psychický vývoj maloletého dieťaťa, čím je dané riziko ohrozenia jeho harmonického osobného vývoja, čo vyplynulo aj zo znaleckého dokazovania. Zároveň zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že rovnako zvýšená iritabilná, labilná avšak pudovejšia je aj osobnosť otca maloletého dieťaťa, ktorá je navyše charakterizovaná aj neprímeranými formami sebaapresadzovania (impulzivita, nezdržanlivosť, heteroagresivita a manipulativnosť), čomu svedčí aj skutočnosť, že zo strany matky maloletého dieťaťa bolo na otca dieťaťa podané trestné oznámenie, ktoré bolo kvalifikované ako zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona. Nebezpečenstvo, ktoré prostredie rodičov pre maloleté dieťa v súčasnosti predstavuje, bolo podľa názoru súdu také veľké, že prevážilo záujem a právo

maloletého dieťaťa v útlom veku na zabezpečenie osobnej starostlivosti a výchovy zo strany jeho rodičov. Preto bolo v najlepšom záujme, rovnako ako u staršieho brata S., aj maloletú I. odňať zo starostlivosti rodičov a zveriť do náhradnej formy starostlivosti, konkrétne náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov S., ktorí so zabezpečením tejto starostlivosti výslovne súhlasili. Vzájomný návrh rodičov na zverenie maloletej I. do ich osobnej starostlivosti okresný súd preto zamietol. Zároveň súd rozhodol o povinnosti matky i otca maloletého dieťaťa prispievať na výživu maloletej I. minimálnym výživným, a to mesačne sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu. Vzhľadom na zverenie maloletého dieťaťa so náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, súd upravil styk matky a otca s dieťaťom, zároveň nariadil nad výchovou maloletej výchovné opatrenie - dohľad. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“). O náhrade trov konania štátu rozhodol podľa § 57 CMP, pričom ide o trovy konania, ktoré vznikli v dôsledku nariadeného znaleckého dokazovania.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie otec aj matka maloletého dieťaťa.

4. Otec maloletého dieťaťa v odvolaní uviedol, že skutočnosti uvádzané v rozsudku okresného súdu nie sú založené na pravde. Žiadal preto svoju dcéru do svojej starostlivosti a o znovuprešetrenie danej veci. Viac v odvolaní neuviedol. V samostatnom podaní poukázal na zaujatosť sociálnych pracovníčok voči svojej osobe, pričom uviedol, že kurátorky, ktoré chodili do rodiny maloletého dieťaťa sú v dobrom kamarátskom vzťahu so starou matkou maloletého dieťaťa (družkinou mamou).

5. Matka maloletého dieťaťa v odvolaní uviedla, že sa o dieťa riadne starala. Dieťaťu poskytovala základné životné potreby, ako je bývanie, strava a hygiena, čo nebolo popreté ani kolíznym opatrovníkom a ani súd to nijakým spôsobom nevyvrátil. Vyzdvihla správu ošetrojúcej lekárky maloletého dieťaťa O. U., z ktorej vyplynulo, že maloletá I. bola dojčená 2 mesiace a pri každej návšteve v ambulancii bola vždy čistá a spokojná, matka má k dieťaťu láskavý prístup, v poradni sa aktívne zaujíma o jeho zdravotný stav a dodržiava pokyny. Maloleté dieťa je pravidelne očkované. Matka maloletého dieťaťa mala za to, že súd prvej inštancie nesprávnym spôsobom vyhodnocoval všetky znalecké posudky, ktoré boli v tejto veci, resp. ich podstatné závery boli čítané. V odvolaní poukázala na rozdielne závery znalkyň, kedy je znalkyňa K.. W. Q. vo veci vedenej pod sp. zn. 5P/64/2018 konštatovala záver, že matka trpí duševným ochorením - paranoidnou schizofréniou, kde však taktiež zo znaleckého posudku vyplynulo, že osobnosť matky a otca nie je zmenená užívaním omamných a psychotropných látok. Na druhej strane znaleckým dokazovaním znalkyňou z odboru zdravotníctva a farmácia, odvetvie psychiatria K.. K. K., N.., ale aj znaleckými posudkami vypracovanými v trestnej veci Okresného súdu Revúca sp. zn. 2T/57/2020 súdnou znalkyňou K.. S. Z., z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatrie a súdnou znalkyňou z odboru psychológia, odvetvie klinickej psychológie dospelých N.. U. C., bolo preukázané, že matka netrpí, ani netrpela v minulosti duševným ochorením - paranoidnou schizofréniou, naopak, u matky sa jedná o dlhodobu neliečenú závislosť od amfetamínov a kanabionidov, ktorá viedla k zmenám jej správania a vplývala aj na jej psychické a telesné funkcie, čo mohlo viesť aj ku klinickému obrazu podobnému príznakmi pre schizofréniu. Obidvom rodičom bolo diagnostikované druhé štádium vývoja drogovej závislosti následkom užívania amfetamínov (pervitínu), s vytvorením prevažne psychickej a u matka aj fyzickej závislosti, čo však podľa konštatovania znalkyne napriek početným indíciám, že matka droguje, nebolo u nej nikdy objektivizované. Zo znaleckých posudkov tiež vyplynulo, že štruktúra osobnosti otca predstavuje nebezpečenstvo pre priaznivý fyzický, psychický a sociálny vývin maloletého dieťaťa v prípade, ak by zabezpečoval jeho osobnú starostlivosť a výchovu. Matka maloletého dieťaťa mala za to, že v tomto konaní sa preberali viac veci z jej minulosti, ako by sa mala zisťovať súčasná situácia matky a terajšia starostlivosť z jej strany o maloleté dieťa. Do popredia sa dostával skôr morálny profil matky maloletého dieťaťa a súd náležitým spôsobom nevyhodnocoval starostlivosť matky o maloleté dieťa a biologické puto jej matky s jej dcérou, o starostlivosti ktorej neboli z jej strany žiadne pochybnosti. Okrem iného matka podala odvolanie aj voči výrokom IX. až XI. rozsudku okresného súdu, ktorý rozhodol o trovách konania a náhrade trov vzniknutých štátom. Matka nesúhlasila s hodnotením skutkových okolností, prečo by malo byť pre ňu spravodlivé nahradiť trovy konania vzniknuté štátu pribatím znalca z odboru psychiatria so špecializáciou na liečbu drogových závislostí, keď na jednej strane matka a otec maloletého dieťaťa takéto dokazovanie ani nenavrhovali, a navyše sa ani nepreukázala fyzická závislosť rodičov od drog, nehovoriac o tom, že u matky užívanie drog nebolo nikdy objektivizované. Matka mala za to, že v takýchto prípadoch má jednoznačne trovy konania štátu znášať štát. Na základe uvedených skutočností navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť

a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, resp. zmeniť tak, že návrh na zverenie maloletého dieťaťa do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov súd zamietne, alternatívne zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazne platením výživného.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniam otca a matky maloletého dieťaťa uviedol, že proti rozsudku okresného súdu nemá žiadne námietky, nakoľko je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. K odvolaniu otca úrad dodal, že tvrdenia o „dobrom kamarátskom vzťahu“ so starou matkou detí (zo strany matky) sa nezakladá na pravde.

7. Starí rodičia maloletého dieťaťa vo svojom vyjadrení k odvolaniam matky a otca dieťaťa uviedli, že obaja rodičia maloletého dieťaťa sa priznali pred súdom k užívaniu omamných a psychotropných látok, pričom ani jeden z nich nepreukázal, že by sa podrobil nejakej odvykacej liečbe, ani nepreukázal pravidelnú návštevu odborníka v problematike drogových závislostí. Starí rodičia sa až priamo na pojednávaní dozvedeli o užívaní a prechovávaní drog u otca maloletého dieťaťa, ako aj o skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia pre drogovú trestnú činnosť. Mali za to, že aj výbušné správanie sa ich dcéry, matky maloletého dieťaťa, je zapríčinené užívaním nejakých drog. Matka maloletého dieťaťa (ich dcéra) potrebuje odbornú pomoc, aj vo februári, a to 02.02.2021 si mala pichnúť depotnú injekciu, no do dnešného dňa túto odbornú pomoc nepodstúpila. Neustále hádky rodičov, ako aj názory na výchovu maloletej l. predstavujú pre maloletú nepriaznivý fyzický, psychický a sociálny vývin.

8. Kolízny opatrovník v reakcii na vyjadrenie starých rodičov uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca naďalej rodinu monitoruje a má vedomosť o tom, že matka nepodstúpila depotnú injekciu. Počas sociálnych zisťovaní pracovníci úradu na matku apelovali, aby absolvovala liečbu, nielen vo svojom záujme, ale aj v záujme maloletej l.. Naďalej však platí, že rodičia počas sociálnych zisťovaní vedeli preukázať dostatok stravy, hygienických potrieb a oblečenia pre maloleté dieťa.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP - zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok) a rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

10. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v § 111 a nasl. CMP.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak ej vo výroku vecne správne.

13. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP).

14. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, preto sa obmedzuje len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov s doplnením ďalších dôvodov na zdôraznenie jeho správnosti, najmä vo vzťahu k námietkam uvádzaným v odvolaniach podaných otcom a matkou maloletého dieťaťa.

15. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä: a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

16. Samotný pojem starostlivosť o maloleté dieťa zahŕňa v sebe normatívnu úpravu jednak osobnej starostlivosti oboch rodičov, prípadne len niektorého z rodičov voči maloletému dieťaťu, striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, ako aj náhradnej starostlivosti pozostávajúcej v zmysle § 44 ods. 3 Zákona o rodine a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavnej starostlivosti.

17. Práve ustanovenie § 44 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba naviazujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípade, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť, definuje pojem náhradná starostlivosť.

18. V zmysle čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa, dieťa nemôže byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, ibaže príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom konaní určia, že také oddelenie je potrebné v záujme dieťaťa. Také určenie môže byť nevyhnutné v niektorom konkrétnom prípade, a to nielen v prípade, ak ide zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi alebo ak rodičia žijú oddelene a treba rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa, ale aj v prípade, keď vzhľadom na správanie sa a konanie rodičov môže byť ohrozený všestranný vývoj maloletého dieťaťa.

19. Práve ohrozenie všestranného vývoja maloletého dieťaťa zo strany jeho biologických rodičov, bol dôvodom potreby zabezpečiť maloletému dieťaťu náhradnú starostlivosť spočívajúcu v náhradnej osobnej starostlivosti, v tomto prípade starými rodičmi maloletého dieťaťa (rodičmi zo strany matky maloletého dieťaťa).

20. Aj samotné práva a povinnosti rodiča vo vzťahu k výchove maloletého dieťaťa je potrebné vykladať tak, že výchova predstavuje v najširšom slova zmysle starostlivosť o komplexný rozvoj dieťaťa, to znamená jeho duševný, telesný, mravný, citový, zdravotný aj rozumový, a táto starostlivosť musí byť sústavná a dôsledná. Pokiaľ rodičia maloletého dieťaťa nedokážu adekvátne a citlivo reagovať na aktuálne potreby dieťaťa a nedokážu mu zabezpečiť potrebnú istotu a oporu, môže to viesť k nerovnomernosti jeho vývoja vo všetkých naznačených smeroch. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom okresného súdu, že podmienky, pomery a spôsob spolužitia rodičov maloletého dieťaťa, užívanie drog zo strany rodičov, ktoré má vplyv na ich správanie sa, môže predstavovať nebezpečenstvo pre zdravie maloletého dieťaťa, ako aj pre jeho fyzický a psychický vývoj.

21. Pokiaľ otec v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu poukazoval na to, že v rozsudku okresného súdu uvedené skutočnosti nie sú založené na pravde, toto svoje tvrdenie nekonkretizoval, neuviedol ktoré skutočnosti nie sú pravdivé a nepreukázal žiadne dôkazy, ktoré by toto jeho tvrdenie podporovali. Odvolací súd preto odvolanie otca maloletého dieťaťa nepovažoval za dôvodné. Odvolací súd nepovažoval ani námietku zaujatosti otca voči pracovníckam Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca za relevantnú.

22. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ako orgán štátnej správy v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, podľa § 73 ods. 2 písm. b) bod 3 zák. č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka v zmysle osobitného predpisu, ktorým je ustanovenie § 60 Zákona o rodine. Zákonnou povinnosťou kolízneho opatrovníka je chrániť záujem maloletého dieťaťa a v tejto súvislosti kolízny opatrovník musí konať profesionálne, a to tak, aby starostlivosť o maloleté dieťa bola zabezpečená čo najlepšie. Otec neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by mohli byť predmetom posudzovania zo strany odvolacieho súdu, a z ktorých by vôbec mohli vzniknúť pochybnosti o zaujatosti pracovníčok Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca vo vzťahu k otcovi alebo matke maloletého dieťaťa, s uprednostnením starých rodičov maloletého dieťaťa. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení priamo uviedol, že tvrdenie „dobrom kamarátskom vzťahu“ starou matkou detí sa nezakladá na pravde a aj stará matka maloletého dieťaťa N.. S. S. uviedla, že už 11 rokov nepracuje na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Revúcej a nepozná, ani nemá žiaden vzťah k pracovníckam kurately. Tvrdenie otca maloletého dieťaťa preto ani v tomto smere nemožno považovať za dôvodné a spochybňujúce správnosť rozhodnutia okresného súdu.

23. Pokiaľ matka maloletého dieťaťa v odvolaní poukazovala na to, že starostlivosť o maloleté dieťa zabezpečovala riadne a maloleté dieťa aj počas sociálnych zisťovaní bolo vždy v čistom oblečení, malo navarené, bolo spokojné, s tým, že matka zabezpečuje riadne aj zdravotnú starostlivosť o maloleté dieťa, ktoré je aj pravidelne očkované, uvádzanie len týchto skutočností nie je dostatočnou zárukou, že dieťaťu je zabezpečená dôsledná starostlivosť a je zabezpečený jeho všestranný vývoj, tak ako to predpokladá ustanovenie § 28 ods. 1 Zákona o rodine, vzhľadom na jeho duševný, telesný, mravný, citový zdravotný a aj rozumový rozvoj. Odvolací súd nespochybňuje tvrdenie matky, že netrpí duševným ochorením - paranoidnou schizofréniou, čo bolo vyvrátené znaleckým posudkom, avšak nemohol neprihliadnuť na závery znaleckého posudku, ktoré hovoria o diagnostikovanom II.

štádiu vývoja drogovej závislosti následkom užívania amfetamínov (pervitínu) s vytvorením prevažne psychickej a u matky aj fyzickej závislosti. Pokiaľ matka uvádzala, že napriek početným indíciám, že matka droguje, nebolo u nej nikdy objektivizované, toto tvrdenie vyplývajúce zo znaleckého posudku neznamena nič iné len to, že matke neboli robené toxikologické vyšetrenia, ktoré by preukázali, či v minulosti požívala drogy. Tak ako okresný súd, aj odvolací súd musel prihliadnuť na to, že užívanie drog rodičmi maloletého dieťaťa, kedy pod vplyvom drogy dochádza k zmenám osobnosti, rýchlemu fyzickému chradnutiu a k psychickým zmenám, môže náhle dôjsť k zmene správania sa používateľa drog v takom rozsahu, že správanie takejto osoby je pre dieťa nevhodné a predstavuje nebezpečenstvo pre jeho zdravie, fyzický a psychický vývoj. Maloleté deti vôbec, najmä zvlášť v tak nízkom veku ako je I., by nemali absolútne prichádzať do styku s osobami s drogovou závislosťou. Maloleté dieťa totiž preberá správanie sa rodičov, ktorí sú pre neho vzorom a správanie sa drogovu závislých osôb by mohlo mať deštruktívny vplyv na psychiku a zdravý vývoj dieťaťa.

24. Na základe uvedených skutočností odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že okresný súd rozhodol správne, keď maloletú I. zveril do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti jej starých rodičov, a to manželom N. S. S. a X. S., ktorí popri rodičoch maloletého dieťaťa sú najbližšími osobami tohto dieťaťa, a ktorí sa dokážu o maloleté dieťa starať v rozsahu práv a povinností, ktoré smerujú k zabezpečeniu riadnej starostlivosti od dieťa. Odvolací súd zdôrazňuje, že náhradná osobná starostlivosť nenahrádza rodičovský vzťah, mala by byť len dočasná, kým na strane aspoň niektorého z rodičov sa situácia nezlepší, preto obom rodičom naďalej zostávajú niektoré práva a povinnosti rodičov, vo vzťahu k povinnostiam je to najmä vyživovacia povinnosť a vo vzťahu k právam najmä právo stýkať sa s maloletým dieťaťom. Aj v tomto rozsahu rozsudok okresného súdu vychádza z ustanovení zákona, výživné je stanovené v minimálnej možnej zákonnej miere, a styk je upravený v rozsahu tak, aby maloleté dieťa malo dostatočný kontakt s každým zo svojich rodičov. Za účelom kontroly starostlivosti o maloleté dieťa, okresný súd správne nariadil nad výchovou maloletej dohľad, ktorý sa bude realizovať v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca s pravidelným podávaním správ o maloletom dieťati súdu.

25. Nakoľko maloleté dieťa bolo rozhodnutím súdu zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jeho starých rodičov, okresný súd správne vzájomný návrh rodičov na zverenie maloletej do ich osobnej starostlivosti zamietol.

26. Okresný súd správne rozhodol aj o náhrade trov konania.

27. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú, avšak v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku v dôsledku verejného záujmu, ktorý je prítomný v prevažnom okruhu týchto vecí, nie je možné uplatňovať ani sankčnú funkciu trov konania, ktorá by sa mala pomeriavať v súlade so zásadou úspechu, ani preventívnu funkciu, ktorá má eliminovať možnosti zneužívania súdneho systému. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku si každý z účastníkov platí trovy konania sám, preto aj rozhodnutia súdov sú v znení, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania od iného účastníka. Toto všeobecné pravidlo je prelomené len v dvoch prípadoch, ak tak ustanovuje zákon, alebo ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. V tomto prípade nárok na náhradu trov konania zákon neupravuje, a čo sa týka spravodlivostného princípu, nebolo by spravodlivé, aby matke boli nahradené trovy konania, keď v konaní úspešná nebola vôbec a ani okolnosti prípadu nenaznačujú potrebu rozhodnutia o náhrade trov konania.

29. Čo sa týka trov konania štátu, o týchto súd rozhoduje zo zákona, a to v zmysle § 57 CMP, podľa ktorého o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Vychádzajúc z ust. § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ v konaní vznikli trovy štátu titulom vyplatenia znaleckého na základe nariadeného znaleckého dokazovania, tieto trovy musí hradiť účastník konania, spravidla ten, ktorý zaviniel trovy konania, v tomto konkrétnom prípade rodičia maloletého dieťaťa, vo vzťahu ku ktorým bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie za účelom zistenia, či osobnosť matky a otca maloletého dieťaťa je ovplyvnená alebo zmenená užívaním omamných alebo psychotropných látok, a či v nadväznosti

na požívanie omamných a psychotropných látok, prípadne trpia aj duševnou chorobou. Ak by rodičia maloletého dieťaťa neboli užívateľmi omamných a psychotropných látok, resp. o ich neužívaní by neboli pochybnosti, nebolo by potrebné nariadovať znalecké dokazovanie na zisťovanie týchto skutočností. Pokiaľ teda rodičia zavinili trovy konania, sú povinní ich nahradiť, tak ako to vyplýva z ust. § 54 CMP, podľa ktorého, ak účastník, jeho zástupca alebo ten kto mal v konaní nejakú povinnosť zavinil trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, je povinný ich nahradiť.

30. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie) v nadväznosti na ust. § 52 CMP (žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak). Nakoľko v prejednávanej veci nejde o konanie podľa § 53 CMP, odvolací súd nezistil okolnosti pre priznanie náhrady trov odvolacieho konania (§ 55 CMP), o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

31. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).